

Nagy Éva:
***Gazdasági autonómia kontra „gazdasági alapjog”: a fogyasztók védelmének
alkotmányos alapjai***
(Rezümé)

PhD hallgató, SZTE-ÁJTK Doktori Iskola

Konzulens: Prof. Dr. Jakab Éva tanszékvezető egyetemi tanár

A fogyasztók védelmének interdiszciplináris eszméje a jog egyre több területére hatol be napjainkban. A magánjogban a fogyasztóvédelem célkitűzése az, hogy a kereskedelmi és szerződéses kapcsolatokban piaci pozíciójukat tekintve erősebb kereskedőkkel szemben biztosítsa azokat a normatív megoldásokat, melyek a hatalmas kínálattal szembe néző, gyakran tájékozatlan és piaci értelemben gyengébb magánfeleket oltalmazzák és segítik.

A modern kori kereskedelemre jellemző hatalmas anyagi vonzatú gazdasági érdekek nyomán felborult magánjogi erőegyensúly helyreállításában mennyi szerepet kaphat egy állam alaptörvénye? Lehetséges-e korunkban gazdasági alapjogként definiálni a fogyasztók jogainak védelmét? Előadásomban és majdani tanulmányomban főként ezekre a kérdésekre keresem a választ abból kiindulva, hogy a 2012. január 1-jén hatályba lépő új Alaptörvényünk tételes rendelkezést tartalmaz a fogyasztók védelmére vonatkozóan.¹

A „gazdasági alkotmányt” azon alkotmányos rendelkezések jelentik, melyek az adott államban a piacgazdaságra, a gazdasági alapjogokra és elvekre vonatkoznak. A piacgazdaságra történő állami berendezkedés a törvényhozásban is megköveteli a gazdasági magánautonómia érvényre juttatását. Emellett azonban egy alkotmánynak szólnia kell az erőfölénnyel való visszaélés megakadályozásáról is, mely kidolgozott jogszabályrendszer útján valósulhat meg normatív szinten.²

Előadásomban a mindenkori alkotmányozónak a kereskedelmi magánjogi jogviszonyokra és a fogyasztók védelmére vonatkozó hatáskörét veszem majd górcső alá. Vizsgálatom kiterjed az európai országok alkotmányainak releváns rendelkezéseire, az

¹ Magyarország Alaptörvénye, M) cikk (2) bekezdés: „Magyarország biztosítja a tisztességes gazdasági verseny feltételeit. Magyarország fellép az erőfölénnyel való visszaéléssel szemben, és védi a fogyasztók jogait.”

² DRINÓCZI TÍMEA: Gazdasági alkotmány és gazdasági alapjogok (Dialóg Campus, Budapest-Pécs, 2007.), 36-37. p. és 43. p.

Európai Unió jogpolitikájára és jogalkotására,³ és ezekre tekintettel új Alaptörvényünk szövegére. Az egyes európai alkotmányok szövegezésének jogi jelentőségére is figyelmet fordítok majd.

Szeretnék kitérni előadásomban az állam fogyasztóvédelemmel kapcsolatos feladatainak eddigi hazai alkotmánybírói megítélésére is. Végül arra is szeretnék választ találni, hogy az új alaptörvényi rendelkezés által jogi értelemben alkotmányos alapjogként definiálható-e majd a fogyasztók védelme, és hogy ez a jövőben milyen jogalkotási és jogalkalmazási (jogérvényesítési) következményekkel járhat majd a magánjog területén.

Bibliográfia:

1. ÁDÁM ANTAL: A magyar alkotmányból hiányzó alapértékekről, in: Közjogi Szemle, 2009. (2. évfolyam) 1. szám, 1-8. pp.
2. ARATÓ ANDRÁS, HALMAI GÁBOR, KIS JÁNOS (szerk.): Vélemény Magyarország Alaptörvényéről, in: Fundamentum 2011., 1. szám, 61-77. pp.
3. BADÓ ATTILA – TRÓCSÁNYI LÁSZLÓ: Nemzeti alkotmányok az Európai Unióban (KJK-Kerszöv Jogi és Üzleti Kiadó, Budapest, 2005.)
4. BÍRÓ GYÖRGY (szerk.): A magyar magánjog az európai jogfejlődés áramában. A Miskolci Egyetem ÁJK 20 éves Jubileumi Konferenciájának Kiadványa (Novotni Kiadó, Miskolc, 2002.)
5. DRINÓCZI TÍMEA: A piactudomány és a versenyszabadság alkotmányjogi értelemben, in: Jogtudományi Közöny 2004. (59. évfolyam) 7-8. szám, 230-239. pp.
6. DRINÓCZI TÍMEA: Gazdasági alkotmány és gazdasági alapjogok (Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs, 2007.)
7. FAZEKAS JUDIT: Fogyasztóvédelmi jog (Complex Kiadó, Budapest, 2007.)

³ Az Európai Unió Alapjogi Chartája a Szolidaritásról szóló IV. címben szól a fogyasztók védelmének alapelvéről/alapjogáról (38. cikk); az Európai Unió Működéséről Szóló Szerződés az 12. cikkében így rendelkezik: „A fogyasztóvédelmi követelményeket figyelembe kell venni az egyéb uniós politikák és tevékenységek meghatározásakor és végrehajtásakor.”

Éva Nagy:
*Economic Autonomy versus “Economic Fundamental Right”: the
Constitutional Basis of Consumer Protection*
(Abstract)

The interdisciplinary idea of consumer protection spreads to more and more fields of law nowadays. In private law the aim of consumer protection is to provide normative solutions against traders, having a stronger market position, that shield and help the weaker, uninformed private parties who have to deal with huge supply.

How much power shall a state constitution have in the recovery of the private law balance of power that has upset by the enormous financial interests typical of trade in modern times? Is it possible to define the protection of consumers' rights today as an economic fundamental right? In my presentation and in my future study I am searching the answer to these questions setting out from the fact, that our new Constitution entering into force on 1st January, 2012 contains a concrete provision concerning the protection of consumers.⁴

The expression “economic constitution” means those constitutional provisions in a particular state that are related to market economy, economic fundamental rights and principles. A state's preparation for market economy requires the legislation to let the private autonomy prevail. However, the constitution also has to mention the barriers of dominant position, which can materialize normatively by well elaborated legislation.⁵

In my presentation I will analyze the field of competence of the current legislative power concerning commercial private legal relations and consumer protection. My study includes the relevant provisions of the constitutions of European countries, to the legal politics and legislation of the European Union,⁶ and, in respect of these, to the text of our new Constitution. I will pay much attention to the solutions of texting of the European constitutions as well.

⁴ The Fundamental Law of Hungary, Article M) (2) subsection: “Hungary shall ensure the conditions for fair economic competition, act against any abuse of a dominant position, and shall defend the rights of consumers.” access: <http://www.kormany.hu/download/4/c3/30000/THE%20FUNDAMENTAL%20LAW%20OF%20HUNGARY.pdf> (09/10/2011)

⁵ DRINÓCZI TÍMEA: Gazdasági alkotmány és gazdasági alapjogok (Dialóg Campus, Budapest-Pécs, 2007.), 36-37. p. and 43. p.

⁶ The Charter of Fundamental Rights of the European Union disposes of the principle (fundamental right) of consumer protection in its fourth chapter about “Solidarity” (Article 38): “Union policies shall ensure a high level of consumer protection.”; according to Article 12 of the Treaty on the Functioning of the European Union: “Consumer protection requirements shall be taken into account in defining and implementing other Union policies and activities.”

I would like to refer in my presentation also to the opinion of the Constitutional Court of Hungary so far concerning the tasks of the state related to consumer protection. Finally I would like to find an answer to the questions whether the protection of consumers could be later legally defined as a fundamental right, and what kind of legislative and judicial (law enforcement) consequences it may cause in the field of private law.

Selected Bibliography:

1. ÁDÁM ANTAL: A magyar alkotmányból hiányzó alapértékekről, in: *Közjogi Szemle*, 2009. (2. évfolyam) 1. szám, 1-8. pp.
2. ARATÓ ANDRÁS, HALMAI GÁBOR, KIS JÁNOS (szerk.): Vélemény Magyarország Alaptörvényéről, in: *Fundamentum* 2011., 1. szám, 61-77. pp.
3. BADÓ ATTILA – TRÓCSÁNYI LÁSZLÓ: Nemzeti alkotmányok az Európai Unióban (KJK-Kerszöv Jogi és Üzleti Kiadó, Budapest, 2005.)
4. BÍRÓ GYÖRGY (szerk.): A magyar magánjog az európai jogfejlődés áramában. A Miskolci Egyetem ÁJK 20 éves Jubileumi Konferenciájának Kiadványa (Novotni Kiadó, Miskolc, 2002.)
5. DRINÓCZI TÍMEA: A piacgazdaság és a versenyszabadság alkotmányjogi értelemben, in: *Jogtudományi Közlöny* 2004. (59. évfolyam) 7-8. szám, 230-239. pp.
6. DRINÓCZI TÍMEA: Gazdasági alkotmány és gazdasági alapjogok (Dialog Campus Kiadó, Budapest-Pécs, 2007.)
7. FAZEKAS JUDIT: Fogyasztóvédelmi jog (Complex Kiadó, Budapest, 2007.)